

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ РИНКУ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

УДК 658.14

Федорченко А.В.,
студентка 5 курсу
факультету економіки і права
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація У статті характеризується поточний стан вітчизняного ринку молока та молочної продукції, а також пріоритетні напрями розвитку молокопереробної галузі України.

Аннотация В статье характеризуется текущее положение отечественного рынка молока и молочной продукции, а также приоритетные направления развития молокоперерабатывающей отрасли Украины.

Abstract The article describes the current position of the domestic market for dairy products, as well as the priority directions for the development of the dairy industry in Ukraine.

Ключові слова: харчова промисловість, молокопереробна промисловість, експорт молочної продукції.

Сталий розвиток продовольчого ринку є важливим аспектом глобальної, національної та регіональної економік. Обсяг цього ринку, якість продукції та ефективність функціонування визначають рівень життя населення. Молочний ринок є ваговою частиною продовольчого ринку, якій відведена важлива роль у забезпеченні продовольчої безпеки держави. Довготривалість кризових тенденцій в економіці України, важливість забезпечення населення молочною продукцією згідно раціональних норм їх споживання, структурна та географічна перебудова експорту визначають необхідність дослідження стану та визначення основних напрямів розвитку молокопереробної галузі країни.

Багато вчених досліджували основні чинники функціонування молочного ринку України, аналізуючи динамічні зміни і закономірності його розвитку, а саме: Н. Белінська, О. Лесько [1], Т. Мостенська [2], О. П'янова [3], І. Тюха [4] та ін.

Метою статті є аналіз сучасного стану молокопереробної галузі України та визначення перспектив розвитку вітчизняного ринку молока та молочної продукції.

Вітчизняні магазини представляють широкий асортимент молочної продукції. Виробники змагаються за увагу покупців шляхом виведення на ринок продукції з новими смаковими та споживчими якостями. Ціни на молоко та молочні продукти демонструють динаміку зростання. Так, згідно сайту Державної служби статистики України, у 2017 року середня закупочна ціна на молоко у фермерів зросла на 47,1% у порівнянні з 2016 роком. Помітне сповільнення темпів скорочення поголів'я корів було спричинено збільшенням доходів агропідприємств у галузі виробництва молока. Така ситуація свідчить про поступове подолання кризи у галузі. Дані щодо динаміки поголів'я корів в Україні протягом 2013-2017 років представлені на рис. 1.

Рис.1 Динаміка поголів'я корів в Україні за 2013-2017 рр.

Дані про виробництво продукції із молока, виражені в доларах США, підтверджують позитивну тенденцію розвитку молочного ринку України

(рис.2). Так у 2014 та 2015 роках грошовий обсяг досліджуваного ринку скоротився на 11,31% та 25,76% відповідно. У 2016 році спад склав лише 1,07%. А у 2017 році грошовий обсяг ринку зріс аж на 16,89%.

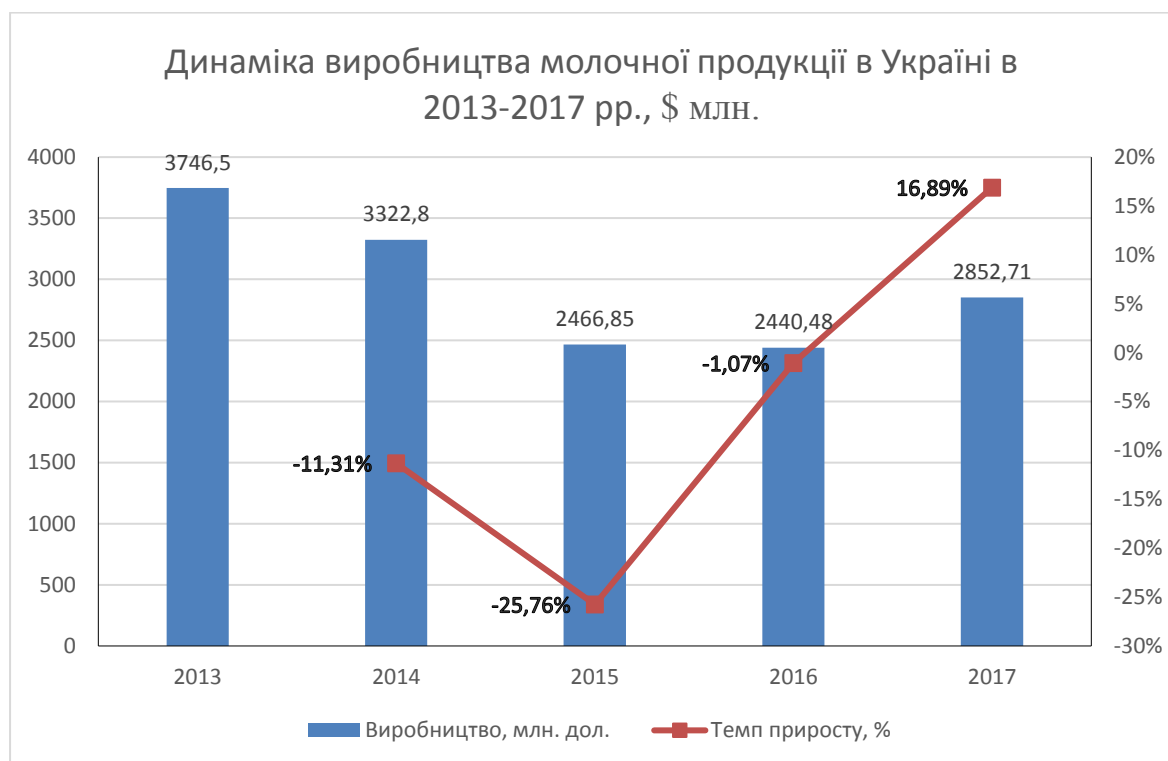

Рис.2 Динаміка виробництва молочної продукції в Україні за 2013-2017 рр.

У майбутньому розвиток молочної галузі України буде відбуватися під впливом різноманітних факторів: як внутрішніх, так і зовнішніх. Значний ефект на обсяг виробництва молока може спричинити запровадження нового стандарту на нього, який буде адаптований до вимог Європейського союзу. Згідно прогнозам, це може призвести до зменшення обсягів закупок молока у населення, що, у свою чергу, спричинить скорочення сировинної бази вітчизняної молочної промисловості. Цілком імовірно, що така ситуація буде сприяти росту цін на молоко та молочну продукцію.

Проте, приведення стандартів України до європейських стандартів значно розширить можливості експорту для галузі. Вітчизняним експортерам слід звернути увагу на те, що європейські споживачі віддають найбільшу перевагу ультрапастеризованому молоку. Воно займає 82% всього обсягу продажів. В Україні ж молоко, що пройшло

ультрапастеризацію, займає лише 18% ринку. Отже, при більш широкому запровадженні у виробництво такої технології обробки молока шанси на реалізацію молочної продукції в Європі для українських експортерів зростуть.

Також, у європейців підвищується інтерес до низькокалорійних видів молока. А саме, до продуктів, у яких молочний жир замінено на рослинний. Серед таких продуктів: рисове, соєве, горіхове, коров'яче молоко без лактози. Дана продукція знаходиться у вищому ціновому сегменті через вартість інгредієнтів, а отже, купується споживачами з високим рівнем доходу.

Цікавим для дослідження є, також, східний напрям експорту молочних продуктів. Значні обсяги молочної продукції готовий прийняти ринок Китаю. Про це свідчить зниження імпортного мита на деякі види товарів галузі у листопаді 2017 року. Серед продуктів, на які зменшилось мито на ввіз, присутні: сир – з 12% до 8%, сухі суміші для дитячого харчування – з 15% до 2%. Також у Китаї повністю відмінили мито на імпорт білка. Місцева влада зацікавлена у диверсифікації поставок на свій ринок кисломолочної продукції і молочних сумішей. Дані умови теж можуть сприяти відкриттю нових експортних шляхів для українських виробників.

В цілому, опираючись на дані про загальний економічний стан нашої держави, можна визначити наступне. Стан молочного ринку України буде залежати від темпів післякризового відновлення всієї вітчизняної економіки, а також, від темпів росту купівельної здатності населення. Вкрай важливим є успішне проходження молочною галуззю змін, які спричинило введення жорстких стандартів якості молока, що закуповується у фермерів та населення. Експортна здатність ринку прямим чином буде залежати від моторності учасників зовнішньої економічної діяльності щодо пошуків нових та розширення існуючих каналів збуту для вітчизняної молочної продукції.

Таким чином, підсумувавши все вищесказане, можна зробити висновки, що молокопереробна галузь має перспективи розвитку як на вітчизняному, так і на світовому ринку. Про плавне подолання кризи у галузі свідчить, по перше, сповільнення темпів скорочення поголів'я корів. По друге, грошовий обсяг ринку, що після зatoryного демонстрування

тенденції до спаду, у 2017 нарешті демонструє ріст у 17,8%. Вітчизняний ринок молочної продукції далекий від насичення й має хороші перспективи до зростання, але за умови поліпшення добробуту населення та зростання його купівельної спроможності. Згідно результатам дослідження, експортна складова ринку також має широкий ряд можливостей для подальшого розвитку. Запровадження на вітчизняних молокопереробних підприємствах технології ультрапастеризації збільшить шанси виробників на реалізацію продукції в Європі. Також, зменшення мита на ввіз у Китай деяких видів молочної продукції може відкрити нові експортні шляхи для українських підприємств.

Література

1. Белінська Н., Лесько О. Економічна ефективність діяльності молокопереробних трансформацій в Україні : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2012. – 280 с.

2. Мостенська Т. Л., Сичевський М. П. Вплив ціни на конкурентоспроможність продукції на ринку молока : наук. пр. Нац. ун-ту харчових технологій. 2013. № 52. С. 165—175.

3. П'янова О. В. Обґрунтування напрямів розвитку товарних портфелів підприємств молочної промисловості відповідно до загальносвітових та українських тенденцій споживчої поведінки. Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. 2014. № 2. С. 89—95.

4. Тюха І. В., Стеценко О. Д. Стан та тенденції розвитку вітчизняного ринку молока та молочних продуктів. Ефективна економіка, 2017. № 3. – Режим доступу: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=5427>.

Автор:

А. В. Федорченко

Науковий керівник,
к.е.н., доц.

І. Я. Іпполітова